

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Запорізький національний технічний університет

**Методичні рекомендації до виконання
контрольної роботи з дисципліни «Фінансовий
менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти
за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної
форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»**

2018

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укл.І.Є.Андрющенко, – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018.- 20с.

Укладач: д.е.н., професор Андрющенко І.Є,

Рецензент: перший проректор, д.е.н., професор
В. Г. Прушківський

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент С.В. Шарова

Затверджено
на засіданні кафедри
“Фінанси, банківська справа
та страхування”
Протокол № 1
від 27.08.2018р.

Рекомендовано
до видання НМК
факультету
Економіки
та управління
Протокол № 17
від 10.10. 2018 р.

1. Загальні вказівки

Дані методичні вказівки розраховані для студентів заочної форми навчання, які здобувають другу вищу освіту за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Нині банківська справа є однією з найдинамічніших сфер економіки. Відійшли в минуле часи, коли банківський бізнес був порівняно простим та безпечним, а жорстке регулювання обмежувало можливості менеджерів щодо прийняття управлінських рішень. Технологічна революція, стрімка інфляція, посилення конкурентної боротьби та процеси де регулювання банківської діяльності зумовили формування значно агресивніших стратегій у банківському менеджменті, які супроводжуються підвищеним ризиком. Через те, що враховувати фактори ризику та керувати ними стає значно складніше, погіршується структура активів, знижується ефективність операцій, а зрештою може виникнути кризова ситуація. Тому пошук і дослідження адекватних методів виявлення та управління ризиками перетворюється на складну проблему, яку необхідно вирішувати керівництву кожного банку. Перед менеджментом постає завдання мінімізувати ризики, забезпечуючи достатні прибутки для збереження коштів вкладників та підтримки життєдіяльності банку.

Метою дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» є опанування системою теоретичних знань щодо сутності та функцій банківського менеджменту в комерційних банках України, дослідження принципів банківського менеджменту, опанування управлінням банківської стратегії, створення ефективної системи формування та використання банківських ресурсів.

Даний курс окрім вивчення теоретичного матеріалу включає написання контрольної роботи, що складається з двох теоретичних питань, двох практичних завдань та двох тестових завдань.

Варіант контрольної роботи відповідає номеру студента в списку групи.

Висвітлення питання відбувається на основі опрацювання рекомендованого викладачем переліку літератури

за темою, або літератури, яку студент самостійно винайшов у каталозі бібліотеки і, яка відповідає тематиці питання. Кількість джерел для написання якісної відповіді на 1 питання – не менше 5 джерел. Бажано використовувати як книжки, так і періодичні видання – журнали, газети, Інтернет. Обсяг викладення матеріалу – не менше 7-9 сторінок. Відповіді на питання можуть бути оформлені як у рукописному, так і машинописному варіанті.

Контрольна робота має бути оформлена або в окремому зошиті, або на скріплених аркушах формату А-4.

Виконана контрольна робота повинна бути здана на кафедру не пізніше ніж за два тижня до початку екзаменаційної сесії. Готова контрольна реєструється у журналі обліку контрольних робіт. За тиждень до початку сесії студент має впевнитися, що контрольну роботу зараховано викладачем, студента допущено до складання заліку. В разі наявності зауважень студент повинен доробити контрольну роботу та у триденний термін надати її на кафедру.

Належним чином оформлена та вчасно здана контрольна робота з ґрунтовно викладеним питанням оцінюється викладачем „зараховано”. У інших випадках – при несвоєчасній здачі, наявності граматичних, синтаксичних помилок, недостатнім обсягом викладення питань - робота оцінюється „не зараховано” і повертається студенту на доопрацювання для виправлення наявних недоліків.

Варіанти виконання контрольної роботи:

Порядковий номер за списком	Теоретичні питання		Тестові завдання	
1	1	26	1	26
2	2	27	2	27
3	3	28	3	28
4	4	29	4	29
5	5	30	5	30
6	6	31	6	31
7	7	32	7	32
8	8	33	8	33
9	9	34	9	34
10	10	35	10	35
11	11	36	11	36
12	12	37	12	37
13	13	38	13	38
14	14	39	14	39
15	15	40	15	40
16	16	41	16	41
17	17	42	17	42
18	18	43	18	43
19	19	44	19	44
20	20	45	20	45
21	21	46	21	46
22	22	47	22	47
23	23	48	23	48
24	24	49	24	49
25	25	50	25	50

2.Завдання до виконання контрольної роботи

2.1.Теоретичні питання з курсу «Фінансовий менеджмент у банку»

На основі вивчення літератури, студенти повинні дати письмову відповідь на два питання , що наводяться нижче згідно зі своїм варіантом.

1. Сутність і специфіка банківського менеджменту.

2. Особливості й значення менеджменту у банківській справі.
 3. Функції банківського менеджменту.
 4. Порядок відкриття і припинення функціонування банку.
 5. Система управління банком
 6. Принципи побудови організаційної структури банку.
- Фактори, що визначають його структуру.
7. Види організаційних банківських структур.
 8. Рівні управління банком. Вищі органи управління банком.
 9. Основні функціональні підрозділи й служби банку.
 10. Політика банку у сфері формування його структури.
- Сучасні тенденції в організаційній структурі банків.
11. Сутність банківських ризиків, їх класифікація і значення для прийняття управлінських рішень.
 12. Менеджмент банківських ризиків.
 13. Хеджування ризику процентних ставок за допомогою форвард-них контрактів.
 14. Процес хеджування ф'ючерсами процентних ставок.
 15. Управління валютними ризиками.
 16. Пасиви комерційних банків і їх структура.
 17. Концепція депозитного портфеля банку та управління ним.
 18. Сутність і структура банківських активів.
 19. Методи управління банківськими активами.
 20. Організація кредитування та управління кредитним портфелем банку.
 21. Управління інвестиційною діяльністю банку.
 22. Основні підходи до управління активами і пасивами у комерційних банках.
 23. Управління розривами.
 24. Геп-менеджмент: поняття, основні положення, кількісний вимір розриву, методи управління розривом.
 25. Спред: моделі, класифікація, правила управління, приклади оцінювання ситуацій за спредом.
 26. Основні методи управління ліквідністю банку.
 27. Управління капіталом банку.

28. Дивідендна та емісійна політика банків.
29. Загальні підходи до оцінки діяльності банку.
30. Показники і шляхи оптимізації дохідності банків.
31. Рейтингова оцінка діяльності банків.
32. Планування як одна з основних функцій банківського менеджменту.
33. Основні види планування в банку.
34. Сутність і значення контролю у банківському менеджменті.
35. Процес банківського контролю.
36. Обов'язкові резерви і фактори, що впливають на вибір джерел резервів.
37. Метод управління резервною позицією.
38. Організація кредитної роботи в банку.
39. Якість і склад кредитного портфеля.
40. Управління прибутковістю кредитного портфеля.
41. Показники, що визначають обсяг і структуру кредитного портфеля.
42. Методи ціноутворення на кредити.
43. Методи управління кредитним ризиком.
44. Побудова системи управління кредитним ризиком: принципи й етапи.
45. Методика оцінювання якості кредитного портфеля.
46. Методи управління проблемними кредитами.
47. Класифікація і функції портфеля цінних паперів.
48. Стратегії формування портфеля цінних паперів.
49. Принципи інвестування. Активна і пасивна інвестиційна політика в банківській практиці.
50. Типи портфелів цінних паперів.

2.2 Тестові завдання

1. Головна відмінність НБУ від комерційних банків:

- а) управління грошовим обігом;
- б) акумуляція резервів;
- в) право емісії банкнот;
- г) рефінансування ;
- д) забезпечення платіжного механізму.

2. Керівним органом НБУ є:

- а) рада директорів;
- б) загальні збори акціонерів;
- в) правління банку;
- г) управляючий банку ;
- д) немає правильної відповіді.

3. До непрямих інструментів монетарної політики НБУ відносять:

- а) обмеження розміру процентних ставок;
- б) встановлення індивідуальної кредитної межі;
- в) вільні кредитні аукціони;
- г) резервні вимоги ;
- д) регулювання обсягу грошової маси.

4. Комерційним банкам забороняється діяльність:

- а) у сфері страхування;
- б) у торгівлі дорогоцінними металами;
- в) у торгівлі цінними паперами;
- г) у здійснюванні інвестицій за рахунок власних коштів ;
- д) немає правильної відповіді.

5. НБУ, в разі порушення, не має права застосовувати до комерційних банків такі заходи:

- а) зміну структури комерційних банків;
- б) накладати штраф на керівників банку;
- в) усувати керівництво;
- г) здійснювати ліквідацію установи ;

д) усі відповіді правильні.

6. Головним органом управління комерційним банком є:

- а) рада директорів;
- б) загальні збори акціонерів;
- в) правління банку;
- г) голова ради директорів;
- д) асоційовані особи.

7. Найбільший обсяг повноважень у діяльності комерційних банків мають:

- а) адміністратори;
- б) ревізори;
- в) вищі менеджери;
- г) супервізори ;
- д) наглядачі.

8. До адаптивних організаційних структур комерційних банків не відносять:

- а) проектні структури;
- б) матричні структури;
- в) консорціуми;
- г) конгломерати;
- д) усі відповіді правильні.

9. Аналіз фінансової стійкості комерційних банків містить:

- а) звіт про фінансові результати;
- б) вивчення ступеня ризику активів банку;
- в) особові рахунки;
- г) нормативні документи;
- д) банківський баланс.

10. За аспектами досліджень банківський аналіз ділиться на:

- а) повний;
- б) тематичний;

- в) селективний;
- г) структурний;
- д) порівняльний.

11. До нестандартного активу комерційних банків належать активи зі ступенем ризику:

- а) 5%;
- б) 10%;
- в) 20%;
- г) 50%;
- д) 100%.

12. Під матеріальними запасами комерційних банків розуміють:

- а) матеріальні предмети;
- б) матеріальні активи;
- в) фінансові вкладення;
- г) матеріальні предмети, які повністю споживаються ;
- д) усі види активів.

13. Сума активів комерційних банків завжди повинна дорівнювати:

- а) сумі зобов'язань;
- б) сумі зобов'язань і капіталу банку;
- в) сумі власного і залученого капіталу банку;
- г) сумі основних засобів та матеріальних активів ;
- д) кореспондентському рахунку у центральному банку.

14. Функція мотивація у процесі управління комерційним банком передбачає:

- а) створення певної структури;
- б) встановлення стандартів;
- в) виконання робіт згідно зобов'язанням;
- г) здійснення систематичного контролю;
- д) коригування плану.

15. Сек'юризація у сфері фінансових послуг означає:

- а) збільшення захисту активів;
- б) знаходження методів залучення заощаджень;
- в) продаж позик;
- г) об'єднання фінансових установ ;
- д) інвестиційна активність.

16. До пасивів комерційних банків відносять:

- а) банкноти в касі банку;
- б) платіжні документи в процесі інкасування;
- в) кореспондентські лоро-рахунки КБ;
- г) інвестиції в цінні папери ;
- д) основні засоби банку.

17. До активів комерційних банків відносять:

- а) депозити фізичних осіб;
- б) кошти на кореспондентському рахунку у
центральному банку;
- в) фонди економічного стимулювання;
- г) карткові рахунки;
- д) цільові вклади.

18. До боргових цінних паперів не належать:

- а) ощадні сертифікати;
- б) акції;
- в) фінансові векселя;
- г) облігації;
- д) депозитні сертифікати.

19. Бланковий кредит - це кредит під:

- а) гарантію або поручительство;
- б) поліси страхування життя;
- в) зобов'язання позичальника;
- г) товаророзпоряджувальні документи ;
- д) цінні папери.

20. Тратта - це:

- а) ощадний сертифікат;

- б) переказний вексель;
- в) акцептування векселів;
- г) строковий депозит;
- д) простий вексель.

21. При збільшенні НБУ облікової ставки:

- а) підвищується курс іноземної валюти;
- б) підвищується курс національної валюти;
- в) зменшується пропозиція іноземної валюти;
- г) знижується курс національної валюти ;
- д) платіжний баланс не активізується.

22. Капітал комерційних банків - це:

- а) активи;
- б) зобов'язання;
- в) активи – зобов'язання;
- г) ресурси;
- д) активи + пасиви.

23. Субординований борг - це боргові капітальні інструменти, які не можуть бути взяті з банку раніш ніж:

- а) 1 рік;
- б) 3 роки;
- в) 5 років;
- г) 7 років;
- д) 10 років.

24. Мінімальний розмір статутного капіталу на момент реєстрації регіональних банків становить:

- а) 1 млн. євро;
- б) 3 млн. євро;
- в) 4 млн. євро;
- г) 5 млн. євро;
- д) немає правильної відповіді.

25. Показник адекватності основного капіталу N_3 знаходять за формулою:

- а) основний капітал / пасиви;
- б) основний капітал / статутний капітал.;
- в) (основний капітал - регулятивний капітал) / зобов'язання;
- г) сукупний капітал – основний капітал ;
- д) основний капітал / загальні активи.

26. Загальна ліквідність банку - це:

- а) зобов'язання банку / загальна сума кредитних вкладень;
- б) доходні активи / платні пасиви;
- в) активи / зобов'язання;
- г) власний капітал / загальна сума кредитів ;
- д) активи / капітал.

27. До високоліквідних активів комерційних банків відноситься:

- а) товарно-матеріальні цінності; б) цінні папери;
- в) кошти КБ на кореспондентському рахунку в НБУ;
- г) вкладення в асоційовані та дочірні компанії;
- д) депозити в інших банках.

28. До найбільш ризикованих активів комерційних банків відносять:

- а) боргові цінні папери;
- б) кредити овердрафт, овернайт;
- в) гарантійні депозити в інших банках;
- г) фінансовий лізинг, наданий іншим банкам;
- д) активи до одержання.

29. До неробочих активів комерційних банків відносять:

- а) кошти на кореспондентському рахунку;
- б) кошти, вкладені в майно;
- в) надані кредити;
- г) кошти в розрахунки;
- д) касові активи.

30. Кредитний портфель банку вміщує:

- а) проценти нараховані, але не сплачені;
- б) агреговану балансову вартість усіх кредитів;
- в) гарантії та акредитиви;
- г) оперативний лізинг ;
- д) зобов'язання видати кредит.

31. Рентабельність активів це:

- а) власний капітал / необорні активи;
- б) чистий прибуток / активи;
- в) чистий прибуток / оборотні активи;
- г) ліквідні активи / поточні зобов'язання ;
- д) високоліквідні активи / чистий прибуток.

32. «Субстандартна» кредитна операція – це операція, за якою кредитний ризик становить X% чистого кредитного ризику:

- а) 2 %;
- б) 10 %;
- в) 20 %;
- г) 50 %;
- д) 100 %.

33. Фінансові інвестиції це:

- а) фінансування за рахунок власних і залучених коштів інвесторів;
- б) вкладення коштів в основний капітал;
- в) вкладення коштів у діяльність інших підприємств;
- г) вкладення коштів у різноманітні види цінних паперів ;
- д) сумарні вкладення, необхідні для відновлення та приросту основного капіталу.

34. Револьверний лізинг - це коли:

- а) оренда майна здійснюється на термін менший його функціонування;
- б) лізингодавець купує обладнання на замовлення клієнта;

в) лізингодержувач бере на технічне обслуговування орендне майно;

г) власник обладнання продає його лізинговій компанії;

д) передбачається періодична зміна обладнання.

35. Норматив короткострокової ліквідності H_6 - це:

а) ліквідні активи / короткострокові зобов'язання;

б) активи / поточні рахунки;

в) короткострокові зобов'язання / активи первинної ліквідності;

г) залучені кошти / короткострокові депозити ;

д) високоліквідні активи / короткострокові кредити

36. Відкрита валютна позиція це коли:

а) вимоги дорівнюють зобов'язанням банку за кожною іноземною валютою;

б) вимоги не дорівнюють зобов'язанням банку за кожною іноземною валютою;

в) кількість готівкової валюти перевищує безготівкову окремо за кожною валютою;

г) погашення заборгованості здійснюється в іноземній валюті;

д) виникають вимоги в одній валюті при розрахунках за ними в іншій.

37. Для спеціалізованих ощадних банків норматив миттєвої ліквідності H_4 становить:

1. $< 10 \%$;

2. $> 30 \%$;

3. $< 20 \%$;

4. $< 30 \%$;

5. немає правильної відповіді

38. Поточне фінансове планування передбачає:

а) розроблення фінансової політики за всіма основними напрямками діяльності банку;

б) розроблення бюджетів та платіжних календарів;

в) розроблення плану доходів і витрат та балансового плану.

39. Результати поточного аналізу використовуються:

- а) у процесі фінансового планування;
- б) у процесі прийняття рішень при виконанні регулятивних функцій;
- в) при виконанні контрольних функцій;
- г) у процесі прийняття рішень щодо майбутнього, розвитку банку.

40. За якого типу управління виникає загроза втрати стратегічної орієнтації банку та можливість появи нездорової внутрішньої конкуренції:

- а) централізованого;
- б) децентралізованого;
- в) будь-якого в разі невиконання основних принципів управління банком?

41. Функції капіталу банку:

- а) захисна, оперативна, регулювальна;
- б) капіталоутворююча, трансформаційна, оперативна, регулювальна;
- в) трансформаційна, регулювальна, емісійна;
- г) капіталоутворююча, трансформаційна, захисна, оперативна, регулювальна, емісійна.

42. Норматив платоспроможності визначається як співвідношення:

- а) основного капіталу до активів, зважених за рівнем ризику;
- б) регулятивного капіталу до активів, зважених за рівнем ризику;
- в) регулятивного капіталу до загальних активів;
- г) основного капіталу до загальних активів.

43. Яке джерело поповнення власного капіталу банку є найбільш дорогим:

- а) емісія звичайних акцій;
- б) емісія привілейованих акцій;
- в) чистий прибуток;
- г) правильної відповіді немає?

44. Як зміниться вартість капіталу від випуску звичайних акцій, якщо знизилася ринкова ціна звичайної акції:

- а) зросте;
- б) знизиться;
- в) залишиться без змін;
- г) точно визначити неможливо?

45. Який тип дивідендної політики забезпечує високі темпи розвитку банку:

- а) залишкова політика дивідендних виплат;
- б) політика стабільного розміру дивідендів з надбавкою в певні роки;
- в) політика стабільного співвідношення дивідендних виплат;
- г) політика постійного зростання дивідендних виплат?

46. Які складові з наведеного переліку формують ресурси банку:

- а) кошти суб'єктів господарської діяльності;
- б) кредити, надані іншим банкам та НБУ;
- в) цінні папери власного боргу; г) резервний фонд;
- д) вкладення капіталу в дочірні компанії; ж) вклади фізичних осіб?

47. Які фактори, що впливають на розмір процентної ставки, належать до зовнішніх:

- а) попит та пропозиція грошових коштів на ринку;
- б) розмір банку і ступінь його надійності;
- в) рівень середньоринкової процентної ставки;
- г) рівень ліквідності банку;
- д) рівень конкуренції на ринку депозитних послуг; ж) умови вкладів, що пропонуються банком?

48. Оберіть ті характеристики, що відповідають активній стратегії управління портфелем цінних паперів банку:

а) відсутність значних оборотів з купівлі-продажу цінних паперів;

б) використання технічного аналізу;

в) короткостроковий характер інвестицій;

г) високий рівень диверсифікації портфеля;

д) мінімальні витрати на аналітичну підтримку; ж) активна купівля-продаж цінних паперів.

49. Оберіть ту характеристику, що відповідає пасивній стратегії управління портфелем цінних паперів банку:

а) довгостроковий характер інвестицій;

б) активна купівля-продаж цінних паперів;

в) гра на підвищення з недооціненими цінними паперами.

50. За позитивного дисбалансу активів та пасивів прибуток буде зростати, якщо:

а) ставки на ринку знизяться;

б) ставки на ринку зростуть;

в) ставки залишаться стабільними;

г) точно визначити неможливо.

3. Список літератури

3.1 Основна

1. Банківський менеджмент: Підручник / За ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. — К.: Знання, 2005.- 671с.
2. Васюренко О.В. Банківський менеджмент. — К.: Видавничий центр «Академія», 2001.-320с.
3. Роуз П.С. Банковский менеджмент. — М.: Дело Лтд, 1995. — 768 с.
4. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку. — К.: КНЕУ, 2004.
5. Сало В.І., Криклій О.А. Фінансовий менеджмент банку: Навчальний посібник. — Суми: ВТД „Університетська книга”, 2007. — 314 с.
6. Фролов С.М. Банківська справа та основи митного регулювання в Україні: теорія та практика: Навчальний посібник. — Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004. — 368с.

3.2 Додаткова

7. Банковское дело: Учебник / Под ред. О.И. Лаврушина. — М.: Финансы и статистика, 1999. — 576 с.
8. Банківські операції: Підручник / За ред. А.М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2000. — 384 с.
9. Брігхем Е. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. — К.: Молодь, 1997.
10. Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: Навч. посіб.-К.: Знання, 2006.-463с.
11. Долан Э. Дж. и др. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. В. Лукашевича. - 1994. - 496 с.
12. Любунь О.С., Грушко В.І. Фінансовий менеджмент у банку: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий Дім „Слово”, 2004. — 296 с.
13. Платежные системы: Учеб. пособ. / Под ред. В.А. Ющенко, А.С. Савченко. - К.: Лыбидь, 1998. - 416 с.
14. Полфреман Д., Форд Ф. Основы банковского дела. - М.: Инфра-М, 1996. -624 с.

15. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
16. Синки Дж. Управление финансами в коммерческих банках/Пер.с англ./Под ред. Р.Я.Левиты .– М., 1994.-820с.

Список нормативної і довідкової літератури

17. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 7.12.2000 №2121-III.
18. Закон України «Про Національний банк України» від 20.08.99 р. №679-XIV.
19. Інструкція НБУ «Про порядок регулювання та аналіз діяльності банків в Україні»: Затверджена Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001.
20. Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень, затверджене Постановою Правління НБУ від 31.08.2001 р. №375.
21. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Затверджена Постановою Правління НБУ №489 від 28.11.2001.

Крім переліченої літератури, студент під час самостійної роботи має використовувати періодичні матеріали, нормативні та статистичні дані банківських установ, ресурси мережі "Інтернет", інші джерела інформації.